

TUOTANTOELÄINTILALLISTEN NÄKEMYKSIÄ JA AJATUKSIA UUDESTA ELÄINTEN HYVINVOINTILAISTA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinot, Mustiala

Kevät 2024

Janita Ryhtä

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Tekijä Janita Ryhtä

Työn nimi Tuotantoeläintilallisten näkemyksiä ja ajatuksia uudesta eläinten hyvinvointilaista

Ohjaaja Monna Alatalo

Tiivistelmä

Vuosi 2024

Eläinsuojelulain (247/1996) uudistus saatiin päätökseen keväällä vuonna 2023, kun uusi laki eläinten hyvinvoinnista hyväksyttiin eduskunnassa. Uusi laki tuli voimaan vuoden 2024 tammikuussa (693/2023). Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutustua uuteen lakiin ja selvittää tuotantoeläintilallisten mielipiteitä sekä ajatuksia lain keskeisistä uudistuksista. Muuttaako laki eläinten hyvinvointia parempaan suuntaan sekä tuoko se haasteita tai ongelmia eläinten päivittäiseen hoitoon. Työn toimeksiantajana toimi Hämeen ammattikorkeakoulun Mustialan opetus- ja tutkimusmaatilán navetta.

Teoriaosuudessa keskitytään eläinten hyvinvointilain (693/2023) uusiin säädöksiin ja niiden taloudellisiin vaikutuksiin. Tutkitaan hyvinvoivan eläimen määritelmää ja miten eläimen hyvinvointia voidaan tulkita ja arvioida. Tutkimusosuudessa perehdytään tuotantoeläintilallisten mielipiteisiin lakiin liittyen sekä heidän määritelmänsä hyvinvoivasta eläimestä.

Tuotantoeläintilalliset pitävät lain uudistamista hyvänä asiana. Lakia uudistettiin maltillisesti eikä suuria harppauksia tehty, joka on hyvä tilojen tulevaisuuden kannalta. Uudistuksista parhaimpina pidettiin kivunlievityksen käytön ja jatkuvan veden tarjoamisen vaatimusta. Eläinten lajityypillisen käytöksen mahdollisuuden lisääntyminen oli positiivisin asia laissa. Haasteita, joita mainittiin, oli lain tulkinnanvaraisuus, lisääntynyt työmäärä ja kustannukset. Tuotantoeläintilalliset olivat tutustuneet hyvin lakiin ja ovat siihen tyytyväisiä.

Avainsanat Tuotantoeläimet, eläinten hyvinvointi, lait

Sivut 24 sivua ja liitteitä 1 sivua

The reform of the Animal Protection Act (247/1996) was completed in the spring of 2023, when the new law on animal welfare was approved in Parliament. The new law came into force in January 2024 (693/2023). The aim of this thesis was to explore the new law and to explore the opinions as well as thoughts of production animal breeders on the main reforms of the law. Does the law change animal welfare for the better and will it bring challenges or problems to the daily care of animals. The thesis was commissioned by the barn of the Mustiala Education and Research farm at the Häme University of Applied Sciences.

The theoretical part focuses on the new regulations of the Animal Welfare Act (693/2023) and their financial effects. The definition of an animal welfare is explored and how it can be interpreted and evaluated. The research section explores the opinions of production animal breeders in relation to the law and their definition of an animal welfare.

Production animal breeders consider the reform of the law to be a good thing. The law was modestly renewed and no major leaps were made, which is good for the future of the farms. The best of the reforms was the requirement to use pain relief and to provide continuous water. Increasing the possibility of animal-specific behavior was the most positive thing in the law. The challenges mentioned were the funds of interpretation of the law, increased workload and costs. Production animal breeders were well familiar with the law and are pleased with it.

Keywords Production animals, animal welfare, laws

Pages 24 pages and appendices 1 page

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Eläinten hyvinvointilaki	1
2.1	Lain keskeiset uudistukset	2
2.1.1	Parsinavetta ja sikala.....	3
2.1.2	Nautojen ulkoilu	4
2.1.3	Jatkuva vedensaanti.....	4
2.1.4	Kivunlievitys ja porsaiden kirurginen kastratio.....	5
2.2	Lausuntokierros	6
2.3	Tarpeettoman kivun ja kärsimyksen tulkinta.....	7
3	Euroopan unioni ja eläinten hyvinvointi	8
4	Taloudelliset vaikutukset	8
4.1	Kytkevävänä pitämisen kieltö ja jaloitteluvölvoite	9
4.2	Kivunlievitys kivuliaissa toimenpiteissä ja kirurginen kastratio	10
4.3	Porsitus- ja tiineytyshäkit.....	11
5	Hyvinvoiva eläin	12
6	Kyselytutkimus tuotantoeläintilallisille eläinten hyvinvointilaista.....	13
6.1	Lakiin tutustuminen	14
6.2	Laki tukee eläinten hyvinvointia.....	15
6.3	Lain ongelmat tai haasteet	17
6.4	Parannusehdotukset lakiin	19
6.5	Eläinten hyvinvoinnin määrittäminen lakitasolla	20
6.6	Hyvinvoiva eläin.....	21
6.7	Ajatuksia lakiuudistuksesta	22
7	Yhteenveto.....	23
	Lähteet	25

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1 Viiden vapauden -periaate on julkaistu jo 1960-luvulla (EHK, n.d.-b)	8
Kuva 2 Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan käyttäytymistarpeiden listauksesta esimerkki eläinten lajityypillisestä käyttäytymisestä liikkumisen osalta. (MMM, 2014) .	13
Kuva 3 Oletko tutustunut uuteen eläinten hyvinvointilakiin (693/2023)?	14
Kuva 4 Edistävätkö nämä säännökset mielestäsi eläinten hyvinvointia?	15
Kuva 5 Tukeeko laki mielestäsi eläinten hyvinvointia?	16
Kuva 6 Miksi laki mielestäsi tukee eläinten hyvinvointia?	17
Kuva 7 Aiheuttaako lakimuutokset jotain ongelmia tai haasteita eläinten päivittäisessä hoidossa?	18
Kuva 8 Aiheuttaako lakimuutokset jotain ongelmia tai haasteita eläinten päivittäisessä hoidossa? Perustele,	19
Kuva 9 Mitä parannuksia lakiin olisit itse tehnyt, jos olisit saanut päättää?.....	20
Kuva 10 Pitääkö mielestäsi eläinten hyvinvointia lakitasolla määrittää?	21
Kuva 11 Millainen on mielestäsi hyvinvoiva eläin?	22
Kuva 12 Herättääkö lakiuudistus jotain ajatuksia? Kerro alle vapaasti.	23

Liitteet

Liite 1. Kyselytutkimus tuotantoeläintilallisille

1 Johdanto

Eläinsuojelulaki (247/1996) tuli voimaan melkein 30 vuotta sitten. Lakia on muokattu vuosien aikana, mutta kokonaista uudistusta ei ole tehty. Lain uudistaminen aloitettiin 2010 ja sen saamiseksi eduskunnalle käsittelyyn kului aikaa 12 vuotta. Eläinten hyvinvointilaki (693/2023) hyväksyttiin eduskunnassa ja se tuli voimaan tammikuun alussa vuonna 2024. Lain pääasiallisena tarkoituksena on parantaa eläinten hyvinvointia ja suojelua sekä lisätä eläimien kunnioitusta.

Aluksi työssä kerrotaan uudesta eläinten hyvinvointilaista (693/2023) ja avataan sen kuutta keskeisimpään uudistusta. Lisäksi käydään läpi lausuntokierrokselta tulleita kommentteja sekä pohditaan tulkintaa tarpeettoman kivun ja kärsimyksen kiellosta. Lyhyesti esitellään eläinten hyvinvointia Euroopan unionin lainsäädännössä sekä käsitellään lain taloudellisia vaikutuksia. Teoriaosuuden viimeisenä tutustutaan hyvinvoivaan eläimeen ja miten hyvinvointia määritellään.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutustua uuteen lakiin eläinten hyvinvoinnista (693/2023) ja selvittää tuotantoeläintilallisten mielipiteitä ja ajatuksia sen keskeisistä uudistuksista. Lisäksi halutaan tietää, muuttuuko eläinten hyvinvointi parempaan suuntaan lain avulla sekä minkälaisia haasteita laki tuo mukanaan eläinten päivittäiseen hoitoon. Kysely suunnattiin tuotantoeläintilallisille ja jaettiin sosiaalisen median kautta ryhmään, jossa on maatalousalalla toimivia henkilöitä. Siihen vastattiin täysin anonymina. Tutkimuksen avulla nostettiin vasta voimaan tullut laki alan toimijoiden tietoisuuteen ja herätettiin keskustelua aiheen tiimoilta.

2 Eläinten hyvinvointilaki

Eläinten hyvinvointilain (693/2023) pääasiallisena tarkoituksena on lisätä eläinten hyvinvointia ja suojella niitä mahdollisimman hyvin. Laki nykyaikaistettiin ja sillä pyritään vaikuttamaan ihmisten ajattelutapaan, jotta eläinten kohtelu ja kunnioitus parantuisi entisestään. (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 §1)

Hallituksen lakiesityksen (HE 186/22, s. 82) säännöskohtaisissa perusteluissa toivotaan, että ihmisten ajattelutapa kehittyisi eläinten hyvinvointia edistävään suuntaan ja haastaisi pohtimaan eläinten käyttöä ja kohtelua laajempänä yhteiskunnallisena kysymyksenä.

Ihmisen velvollisuus on kunnioittaa eläimiä sekä ymmärtää, että ne kykenevät muistamaan ja tuntemaan kärsimystä, mutta edellä mainittu ei sulje pois sitä, että eläimiä saa käyttää ravinnoksi, vaatteiksi tai muiksi tarpeiksi. Eläinten pidossa syntyviä mahdollisia haittoja on pyrittävä ehkäisemään. Aina se ei ole mahdollista, kuten eläinten lajityypillisen liikkumisen ja lisääntymisen rajoittaminen. Niissä tilanteissa asiaa pitää pohtia. Mikä on hyväksyttävä suhde eläinten pidossa aiheutuneesta haitasta saatavaan hyötyyn? Tuotanto- ja muiden eläinten pidosta aiheutuvien haittojen mietintään vaikuttaa suurelta osin yhteiskunnalliset ja taloudelliset tekijät. (HE 186/22, ss. 81–82)

Eläinten hyvän kohtelun ja kunnioituksen taustalla on eläinten itseisarvo. Itseisarvoa ei ole kirjattu lakiin, mutta hallituksen lakiesityksen perusteluissa se on tärkeänä osana avaamassa eläinten kohtelun ja kunnioituksen tarkoitusta. Itseisarvo ei poista välinearvon merkitystä, vaan ne ovat vastakohtaisia arvoja. Eläintä ei tulisi kunnioittaa vain sen takia, että siitä on hyötyä ihmiselle vaan siksi, että eläin on itsessään arvokas tunteva olento. Eläinten kunnioitus toteutuu, kun niitä hoidetaan ja kohdellaan hyvin sekä eläimen ja hoitajan välillä on positiivinen suhde. Lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistaminen lisää hyvinvointia, jolloin eläimen itseisarvon tunnustaminen on helpompaa. (HE 186/22, ss. 81–82)

2.1 Lain keskeiset uudistukset

Eläinsuojelulakia on uudistettu 12 vuoden ajan. Maa- ja metsätalousministeriössä aloitettiin vuonna 2010 valmistelut uudesta laista. Ensimmäinen esitys laista annettiin eduskunnalle syksyllä 2018, mutta raukesi vaalikauden päättymisen takia vuoden 2019 keväällä. Ensimmäistä esitystä käytettiin seuraavan lakiesityksen perustana lisäten pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman vaatimat muutokset. Eduskunta sai toisen lakiesityksen syksyllä 2022 käsiteltäväksi ja hyväksyi lain keväällä 2023. Eläinten hyvinvointilaki (693/2023) tuli voimaan vuoden 2024 tammikuussa ja se kumoaa vuoden 1996 Eläinsuojelulain (247/1996) sekä suurimman osan asetuksista. Lakia tullaan täydentämään vielä uusilla asetuksilla. (MMM, 2023)

Eläinten hyvinvointilaissa on otettu huomioon tuoreet tutkimustiedot hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä eläinten tarpeista. Eläinten lajityypillisen käytöksen mahdollistaminen on yksi keskeisempiä asioita laissa, jonka takia mm. halutaan luopua eläinten liikkumista rajoittavista käytänteistä. (MMM, 2023) Uudistuksen avulla pyritään varmentamaan tulevat ja olemassa olevat EU-lainsäädännöt tehokkaasti kansallisessa lainsäädännössä. (MMM, n.d.-a)

2.1.1 Parsinavetta ja sikala

Eläinten hyvinvointilain (693/2023) 37 §:ssä säädetään yleiset vaatimukset pysyvälle pitopaikalle. Pykälän toisessa momentissa kielletään eläimen jatkuva paikalleen kytkeminen sekä eläimen liikkumista ei saa jatkuvasti rajoittaa rakenteilla, jotka estävät kääntymisen. Kyseisessä momentissa myös kielletään uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen sekä käyttöönotto. (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 §37) Säännöksellä pyritään tukemaan eläimen luonnollisia käyttäytymistarpeita, kuten liikkumista. Sen rajoittaminen estää eläimen liikkumisvapautta, jolloin kehonhuolto tai sosiaalisten suhteiden rakentaminen estyy, mikä heikentää eläinten hyvinvointia. (HE 186/22, s. 132)

Laki ei kiellä olemassa olevien parsinavetoiden ja sikaloiden porsitushäkkien käyttöä, mutta niiden peruskorjauksen tai laajennuksen yhteydessä parsipaikkoja tai porsitushäkkeitä ei saa lisätä. Parsinavetoita voidaan käyttää maidontuotannossa eli lypsylehmien ja -hiehojen pitopaikkana käyttöikänsä loppuun asti, mutta muiden kuin maidontuotannossa olevien nautojen jatkuva kiinnipito kielletään viiden vuoden siirtymäajan jälkeen vuoden 2028 alusta. Porsitushäkkeitä saa käyttää niiden käyttöiän loppuun asti, joten siitä ei aiheudu tilallisille huomattavaa haittaa. Tiineytyshäkkien pitkäaikaisesta käytöstä emakoilla ja ensikoilla luovutaan, jolloin käyttöaika lyhennettäisiin 8 vuorokauteen siemennyksen yhteydessä. Luopumisesta johtuvien investointikustannusten takia määrätään 12 vuoden siirtymäaika, jonka aikana pystytään sikalassa tekemään muutoksia askel kerrallaan. (HE 186/22, ss. 210–212)

Parsinavetalla tarkoitetaan navettaa, jossa jokaisella naudalla on oma paikka missä se syö, juo ja lepää parteen kytkettynä. Parsinavetoiden hyvinä puolina pidetään sitä, että huonojalkaiset ja lauman arvoasteikossa alempana olevat pystyvät rauhassa makaamaan ja syömään ilman häiriöitä. Vastakohta parsinavetalle on pihatto, jossa naudat pääsevät vapaasti liikkumaan, syömään, juomaan sekä lepäämään minne ne haluavat. (EHK, n.d.-a) Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä porsituskarsinassa, jossa emakko ei pääse vapaasti liikkumaan. Porsitushäkin käytön tärkein syy on suojella porsaita emakon tallomiselta ns. turva-alueiden avulla, jossa myös sijaitsee lämmitetty ja vedoton porsaspesä (Koivisto, 2016). Porsitushäkkien tilalle on yleistymässä vapaaporsitus, jossa emakko on aikaisempaa isommassa porsituskarsinassa vapaana koko tai melkein koko imetysajan (Helsingin yliopisto, 2022). Säännös ei estäisi vapaaporsituksessa käytettävää seinämärakennetta, jolla voidaan tarvittaessa rajoittaa emakon liikkumista hoitotoimenpiteen aikana sekä suojella porsaita. Tiineytyshäkkiä käytetään sikaloissa helpottamaan emakoiden ja ensikoiden siemennystä sekä se mahdollistaa porsaiden vieroituksen. Vieroituksesta 4–6

päivän jälkeen emakko tulee kiimaan, jolloin se siennetään kahtena tai kolmena päivänä peräkkäin. Riski varhaisluomiseen syntyy, kun emakko siirretään ryhmäkarsinaan, sillä sikojen arvojärjestyksen luomiseen liittyy tappeluita parin päivän ajan yhdistämisestä. (HE 186/22, ss. 211–212)

2.1.2 Nautojen ulkoilu

Hallituksen lakiesityksessä kerrotaan, että nautojen suojelua koskevassa asetuksessa tullaan muuttamaan lypsylehmien ja -hiehojen jaloitteluelvoitetta (HE 186/22, s. 10). Asetus astui voimaan eläinten hyvinvointilain yhteydessä, mutta sen soveltaminen aloitetaan vasta 2024 vuoden lokakuun alusta. Sen mukaan kytkettyinä pidettävät lypsylehmät ja -hiehot pitää päästää laitumelle tai jaloitteluun tarkoitettuun tilaan 90 päivänä vuodessa. Vähintään 60 päivää pitää sijoittua laidunkauden ajalle toukokuun alusta syyskuun loppuun ja loput 30 päivää ei ole kiinnitetty mihinkään ajanjaksoon vaan ulkoiluun saa suorittaa vuoden aikana haluamallaan ajankohtana. Jaloitteluelvoitteen voi siis suorittaa kokonaan kesäkauden aikana. Jos tilalla ei ole käytettävissä laidunta tai jaloitteluun soveltuvaa aluetta tai vaatimuksen noudattaminen on kohtuuttoman hankalaa liikenteen, maaston tai etäisyyksien takia, silloin aluehallintovirasto voi myöntää vapautuksen enintään viideksi vuodeksi jaloitteluvaatimuksesta. Vapautusmenettelystä kylläkin luovutaan 12 vuoden siirtymäajalla, jonka aikana tilojen pitää pystyä järjestämään jaloitteluun soveltuvat alueet. (VNa 1162/2023 §17; MMM, 2024) Investointituen ehtoja tullaan muuttamaan hieman koskien rakentamista. Investointitukea myönnetään maidontuotantoon tarkoitettujen pihattojen rakentamiseen, jos sen yhteydessä on laidun tai jaloittelutarha. Tällä halutaan edistää lypsylehmien ja -hiehojen ulkoilua. Vanhan pihatton peruskorjauksen yhteydessä rakennettavaan jaloittelutarhaan myönnetään myös investointitukea. (HE 186/22, s. 11)

2.1.3 Jatkuva vedensaanti

Eläinten hyvinvointilain (693/2023) 21 §:ssä säädetään eläinten ruokinnasta ja juotosta. Sen toisessa momentissa (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 §21) määrätään että: ”Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla.” Säädöksessä on muutamia poikkeuksia, kuten vastasyntyneet tai -kuoriutuneet eläimet ja eläimet, joilla on eläinlääketieteellinen syy rajoitukseen. Valtioneuvoston asetuksessa tullaan tarkentamaan poikkeuksista jatkuvan veden järjestämiseen. (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 §21) Olennainen osa eläintenpitoa on ruokinta ja juomavedestä huolehtiminen. Veden tarvitseminen on eläinten fysiologinen perustarve, sillä se ylläpitää kudoksia, auttaa

ruoansulatusta sekä edistää kasvua ja lisääntymistä. Juomavettä tulisi olla eläimille jatkuvasti tarjolla tai sitä pitäisi antaa säännöllisin väliajoin. Veden tarjoamistapaa ei määritellä, mutta eläimen pitää pystyä juomaan sitä luonnollisessa asennossaan. (HE 186/22, ss. 111–112)

2.1.4 Kivunlievitys ja porsaiden kirurginen kastraatio

Kivunlievitystä on käytettävä toimenpiteiden yhteydessä, jotka aiheuttavat kipua. Näin säädetään eläinten hyvinvointilain 16 §:ssä toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö. Kyseisiä toimenpiteitä saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai henkilö, jolla on asetuksessa määritetty koulutus tai riittävä tietotaito toimenpiteen tekoon. (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 §16) Mikäli toimenpiteestä aiheutuva kipu on vähäistä, lyhytaikaista tai toimenpiteessä ei ehditä odottamaan vaikutusaikaa esimerkiksi hätätapauksen takia kivunlievitystä ei tarvitse antaa. Kivunlievitystä on kipulääkkeet, puudutteet, anestesia tai niiden yhdistelmät. Asetuksessa säädetään tarkemmin kivunlievityksen käytöstä vasikoiden ja kilien nupoutuksessa ja porsaiden kirurgisessa kastraatiossa. Nupoutuksessa vasikoilta tai kileiltä poltetaan sarven aiheet, joka lopettaa sarven kasvun. Toimenpiteellä ehkäistään ihmisille käyviä työtapaturmia ja eläinten keskinäisiä onnettomuuksia. Nupoutuksessa tulee käyttää eläimen rauhoittamista, paikallispuudutusta sarven alueella ja tulehduskipulääkettä. Tällöin eläimen käsittely nupoutustilanteessa on helpompaa, kipua ei synny toimenpiteen yhteydessä ja se on lievempää tilanteen jälkeen. (HE 186/22, ss. 104–105)

Valtioneuvoston asetuksessa pykälässä §5 säädetään mm. porsaiden kirurgisesta kastraatiosta. Kastraation saa suorittaa henkilö, jolla on asianmukainen tietotaito toimenpiteen tekemiseen niin että eläimelle ei aiheutuisi ylimääräistä kipua. Kirurgisen kastraation saa tehdä enintään viikon ikäiselle porsaalle avoimella leikkauksella kudoksia repimättä tulehduskipulääkettä käyttäen vuoden 2026 loppuun asti. Vuodesta 2027 alusta kastraation yhteydessä on myös käytettävä paikallispuudutusta ja tekijällä pitää olla suoritettuna koulutus toimenpiteen tekoon. Porsaiden kirurginen kastraatio kielletään vuoden 2035 alusta lähtien, jonka jälkeen vain eläinlääkäri voi kastroida lääketieteellisen syyn takia. (VNa 1165/2023 §5) Porsaita kastroidaan karjunhajun vuoksi, jota esiintyy osalla sukukypsistä karjuista. Kypsentyessä edellä mainitun sian lihaa, alkaa se haisemaan epämiellyttävältä, mikä vähentää kuluttajien sian lihan käyttöä. Selvityksen mukaan porsaiden tuottajat eivät pidä kastroinnista ja jättäisivät sen mielellään tekemättä, sillä toimenpide on työläs ja kivulias porsaille. Kirurgiselle kastraatiolle on myös erilaisia vaihtoehtoja kuten täyskarjukasvatus tai immunokastraatio. Kastroitua sikaa kutsutaan leikoksi. (Heinonen, 2021, s. 2)

Kirurgisessa kastraatiossa kivesten päällä olevaan ihoon tehdään viilto, jotta kivekset ja siemenuorat saadaan näkyviin ja leikattua poikki. Annettaessa porsaalle kipulääkettä ja puudutusta tai inhalaationukuttaessa toimenpiteen teko aika pitenee vaikutusaikojen takia, mutta porsaiden kipua ja stressiä saadaan lievennettyä. Täyskarjukasvatuksessa siat kasvatetaan leikkaamattomina. Karjuen kasvatusta vaatii erilaista osaamista, sillä karjut saattavat olla levottomampia ja aggressiivisempia kuin leikot. Teurastusikä on karjuilla nuorempi kuin leikoilla, jonka avulla pienennetään karjunhajun riskiä. Täyskarjujen kasvatusta on taloudellisesti kannattavaa, sillä niiden rehuhyötysuhde on parempi verrattaessa kastroituihin sikoihin. Immunokastratio on rokote, joka vaikuttaa karjun hormonituotantoon ja muuttaa kivesten normaalia kehitystä, mikä estää karjunhajun muodostumisen. Rokotukset annetaan kaksi kertaa, joista toinen 4–6 viikkoa ennen teurastusta. Jos teurastukseen on pitkä aika toisen rokotuksen jälkeen, tarvitsee antaa rokote kolmannen kerran. Immunokastroiduilla sioilla pitää olla riittävät kasvatusolosuhteet, sillä ne käyttäytyvät samalla lailla kuin täyskarjut. Rehuhyötysuhde on myös parempi kuin leikoilla. Tapaturmariskejä on enemmän kuin kirurgisessa kastraatiossa, sillä rokotukset annetaan iässä, jossa ei aiemmin ole tarvinnut sikoja käsitellä. (Heinonen, 2021, ss. 3–5)

2.2 Lausuntokierros

Hallituksen lakiesitysluonnos oli lausuntokierroksella 4.11.2021–14.1.2022, jonka aikana lausuntoja saatiin 460 kappaletta. Sidosryhmien antamia lausuntoja oli 160 kpl ja yksityishenkilöiden antamia 300 kpl. Lausuntokierrokselta haluttiin etenkin kommentteja uusiin muutoksiin laissa. Yksityishenkilöt pitivät esitystä eläinten hyvinvoinnin kannalta puutteellisena. Kielteisesti suhtauduttiin eläinten häkkikasvatukseen sekä nykyisten parsinavettojen ja porsitushäkkien käytön sallimiseen. Porsaiden kirurginen kastratio puhututti, sillä toivottiin sen kieltoa sekä sen jatkoa, mutta toimenpidettä tehtäessä pitäisi käyttää paikallispuudutusta tai nukutusta. Jatkuvasti saatavilla olevaa juomavettä haluttiin kaikille eläimille sekä nautojen ympärivuotista ulkoilua. (HE 186/22, ss. 77–78)

Sidosryhmien antamat lausunnot on avattu hallituksen esityksessä laajemmin. Kaikki vastaajat olivat pitäneet uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentamisen ja käyttöönoton kieltoa hyvänä uudistuksena. Monet olisivat toivoneet vielä, että olemassa olevista parsinavetoista ja porsitushäkeistä luovuttaisiin siirtymäajalla. Pihattolehmille esitettiin jaloitteluvaihtoehtoja ja mielipiteitä heräsi myös pidennettävästä parsilehmien jaloitteluvaihtoiteesta. Yksi tuottajajärjestö toivoi, että porsitushäkkejä olisi mahdollista korjata tai vaihtaa uuteen rikkoutuneen tilalle tai muuten säädös olisi kohtuuton. Tiineytshäkkien

pitkäaikaisemmasta käytöstä luopumisen siirtymäajoissa oli vastakkain asettelua enemmän. Osa piti 15 vuoden siirtymäaikaan liian pitkänä ja osa liian lyhyenä. Hyväksytyyn lakiin siirtymäajaksi määrättiin 12 vuotta. Kirurgisesta kastroatiosta luopumisen osalta tuottajajärjestöt ja teollisuuden edustajat suhtautuivat kriittisesti siirtymäajan määrittämiseen. Muut katsoivat sen myönteisenä asiana. Jatkuvan vedensaannin poikkeussäännöksistä oli vaihtelevia mielipiteitä, mutta suurin osa tuottajajärjestöistä piti niitä hyvinä. (HE 186/22 ss. 78–79)

2.3 Tarpeettoman kivun ja kärsimyksen tulkinta

Eläinten hyvinvointilain yleisissä periaatteissa kielletään tarpeettoman kivun ja kärsimyksen tuottaminen sekä eläinten hyvinvointia ei saa tarpeettomasti riskeerata. Mikä on tarpeetonta kipua ja kärsimystä? (HE 186/22, ss. 88–89)

Hallituksen lakiesityksessä (HE 186/22, ss. 88–89) kuvaillaan kipua ja kärsimystä seuraavasti: Ehdotuksessa kivulla tarkoitettaisiin sekä fyysistä kiputuntemusta että sen aiheuttamaa psyykkistä tuntemusta. Kipu voi olla lyhytaikaista tai pitkäaikaista kipua. Kärsimyksellä tarkoitettaisiin puolestaan epämiellyttävää tunnetta tai tuntemusta, kuten tuskaa, pelkoa, ahdistusta ja turhautumista.

Eläinten hyvinvointikeskuksen (Kauppinen, 2019) artikkelissa todetaan, että: ”Kipu kuuluu elämään, mutta eläinten kivun hoidossa ei kannata pihistellä.” Kipu on aivojen tapa suojella eläintä, jos kipua on paljon ja liian pitkään se alkaa aiheuttamaan stressiä ja heikentää eläimen hyvinvointia. Kivun hoito on tärkeää eläinten hyvinvoinnin kannalta ja sen takia on hyvä, että kipulääkkeen käyttö kivuliaissa toimenpiteissä lisättiin lakiin. Eläinten kipua ei osata välttämättä tunnistaa, eikä siitä tiedetä vielä tarpeeksi. Mitä enemmän eläinten hoitajat tietävät kivusta ja tunnistavat sitä, silloin sen ennaltaehkäisy ja hoito on luontaisempaa. Pääsääntöisesti ihmiset haluavat hoitaa ja kasvattaa eläimiä kivuttomasti. (Kauppinen, 2019)

Mitä eroa on tarpeettomalla ja tarpeellisella kivulla? Eikö kaikki kivun aiheuttaminen pitäisi olla kiellettyä? Se ei ole niin yksiselitteistä kuin voisi ajatella. Kipua syntyy eläimille erilaisissa tilanteissa ja osa siitä kivusta on välttämätöntä, kuten vasikoiden sarvenaiheiden poisto, joka ennaltaehkäisee myöhemmin sattuvia tapaturmia tai sarvien aiheuttamia vaaratilanteita sekä muiden nautojen että hoitajan kanssa. Kipua voi syntyä myös sairauksien ja vammojen yhteydessä, mutta niiden nopea ja huolellinen hoito on tärkeää. Toimenpiteissä, jotka aiheuttavat kipua, on tärkeää käyttää kipulääkettä. (Kauppinen, 2019)

3 Euroopan unioni ja eläinten hyvinvointi

Euroopan unionin tavoitteena on ollut jo yli 40 vuoden ajan eläinten hyvinvoinnin edistäminen. EU:ssa on maailman tiukimmat normit koskien eläinten hyvinvointia ja sitä pidetäänkin alan edelläkävijänä. 1970-luvulla kehitettiin EU:n ensimmäiset säännöt koskien tuotantoeläinten suojelua ja vuonna 1998 laadittiin direktiivi tuotantoeläinten suojelusta. Eläintensuojelun sääntöjen perustana käytetään EU:ssa Viiden vapauden periaatetta. (Kuva 1). EU:ssa on asetettu sääntöjä mm. eläimen tainnutuksen, lopetuksen, teurastuksen sekä kuljetuksen ajalle ajatellen eläinten hyvinvointia. Lisäksi sääntöjä on laadittu vasikoiden, sikojen ja munivien kanojen suojelulle. Euroopan parlamentti hyväksyi vuonna 2018 eläinlääkkeitä koskevan asetuksen, jonka tavoitteena on vähentää mm. antibioottiresistenssiä. EU:n komissiossa on tällä hetkellä tekeillä sääntöehdotus tuotantoeläinten häikeissä pitämisen lopettamiseksi, josta tehtiin kansalaisaloite (End the Cage Age) vuonna 2021. (European Parliament, 2020)

Kuva 1 Viiden vapauden -periaate on julkaistu jo 1960-luvulla (EHK, n.d.-b)

4 Taloudelliset vaikutukset

Eläinten hyvinvointilakia on kritisoitu liian pitkistä siirtymäajoista. Esimerkkeinä porsaiden kirurgisesta kastroitiosta luopumisen ja tiineytshäkkien pitkäaikaisen käytön kiellon siirtymäaika on 12 vuotta. Lakia tehdessä tutkitaan säädösten aiheuttamia tulevia kustannuksia ja työmääriä, jonka pohjalta muodostetaan järkevät siirtymäajat jokaiselle muutokselle. Siirtymäajat määräytyvät eri muutoksien mukaan, jotta tuottajille ja toisille elinkeinonharjoittajille lain vaatimuksista johtuvat kustannukset eivät nousisi kohtuuttomiksi. (MMM, n.d.-b) Lain uudistus muuttaa työskentelytapoja tiloilla ja lisää hoitotyön määrää. Rakennuksiin kohdistuvat muutokset aiheuttavat investointeja, mutta samalla eläinten

hyvinvointia saadaan parannettua. Selkeimmät kustannuksia lisäävät uudistukset ovat parsinavetoiden jaloitteluelvoite sekä porsaiden kirurgisesta kastraatiosta ja tiineytyshäkeistä luopuminen. Mikäli parsinavetat ja porsitushäkit olisi kielletty siirtymäajan jälkeen, Suomen maatilojen tilanne olisi hyvin erilainen, sillä monia pieniä tiloja olisi lopettanut toimintansa.

4.1 Kytkettävänä pitämisen kiello ja jaloitteluelvoite

Maidontuotannossa lehmii ja hiehoja saa kasvattaa parsinavetoissa, mutta uusien rakentaminen kielletään sekä peruskorjauksen yhteydessä parsipaikkoja ei saa lisätä (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 §121). Mikäli parsinavetoiden käyttö olisi kielletty kokonaan siirtymäajalla, se olisi tarkoittanut maitotilojen määrän suurta romahdusta ja monet pienet tilat olisivat hävinneet Suomesta. Hallituksen esitystä tehdessä Suomessa on 3300 tilaa, jossa on käytössä parsinavetta eli 62 % kaikista maitotiloista. Kun taas lypsylehmiä näissä navetoissa on vain 38 % Suomen lehmämäärästä. Monet pienet tilat eivät pystyisi lähtemään investoimaan pihattoon vaan lopettaisivat ennemmin toimintansa, sillä samankokoista pihattoa ei ole taloudellisesti järkevää rakentaa sekä peltoa ei välttämättä ole tilan läheisyydessä riittävästi. Lisämaan saaminen olisi myös hankalaa vähäisen tarjonnan ja korkeiden hintojen takia. Muutos ei olisi ollut kohtuullinen edellä mainittujen asioiden vuoksi, koska parsinavetoiden kieltämistä pitää tarkastella yksittäisen yrittäjän kannalta eikä koko sektorin. Lakiin tullut säädös ei lisää kustannuksia tiloille. (HE 186/22, ss. 56–57)

Lihatuotannossa nautoja ei saa kasvattaa jatkuvasti kytkettyinä siirtymäajan loputtua vuoden 2028 alun jälkeen (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 §121). Loppukasvatustilojen laajennuksien investointituki on laitettu hakukieltoon vuonna 2020 alussa, sillä vasikoista on ollut pulaa ja kasvatusta paikkoja on jäänyt tiloilla tyhjiksi. Ne tilat, joissa naudat ovat kytkettyinä, mutta haluavat jatkaa toimintaa, joutuvat tekemään muutoksia, joista syntyy kustannuksia. Koko alan sisällä investoinnit luultavasti jäävät vähäisiksi. (HE 186/22, ss.56–57)

Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja -hiehojen jaloitteluelvoitteen laajennuksesta ei ole katsottu aiheutuvan investointikustannuksia. Se kuitenkin kasvattaa työmäärää sekä jaloittelutarhaa ja laidunta pitää kunnostaa, jotka lisäävät kustannuksia. Hallituksen esityksessä on laskettu kustannuksen määrää 40 lypsylehmän tilalle, kun veloitetta pidennetään 30 päivää. Lisäkustannuksen määräksi arvioitiin 1600 €/vuosi. (HE 186/22, ss.56–57)

4.2 Kivunlievitys kivuliaissa toimenpiteissä ja kirurginen kastraatio

Kivuliaissa toimenpiteissä tulisi käyttää kivunlievitystä, joka tuotantoeläinten kohdalla tarkoittaa mm. kastraation ja nupoutuksen yhteydessä. Nupoutuksen suorittaa eläinlääkäri, joka käyttää sen yhteydessä rauhoittavaa ainetta, paikallispuudutusta ja kipulääkettä. Eläinlääkäri veloittaa yhden vasikan nupoutuksesta enintään 28,80 €, jonka lisäksi laskutetaan vähintään 34,61 € käyntimaksu, kilometrikorvaukset sekä toimenpiteessä käytettävät tarvikkeet. Monet pyytävätkin eläinlääkäriin tekemään myös jotain muita tarkastuksia käynnin yhteydessä, jotta toimenpiteet saadaan yhdellä käynnillä hoidettua kustannusten minimoimiseksi. Nupoutuksessa monet tilat käyttivät kipulääkettä jo ennen lakiin kirjausta, koska siitä sai eläinten hyvinvointikorvauksen. Tammikuun 2024 jälkeen kipulääkkeen käyttö poistetaan hyvinvointikorvauksen ehdoista. (HE 186/22, ss. 52–54)

Kirurgisessa kastraatiossa käytettävän kipulääkkeen käyttöä suurimmat liha-alan yritykset ovatkin vaatineet sopimustuottajiltaan sekä hyvinvointikorvausta on saanut sen käyttöön. Kivunlievitys yhtä porsasta kohden ennen ja jälkeen toimenpiteen maksaa 1,52 € ja eläinten hoitaja saa tehdä toimenpiteen. Lisäkustannuksia tuo viiden vuoden siirtymäajan jälkeen pakolliseksi tuleva paikallispuudutus kirurgisessa kastraatiossa. Ulkomailla tehdyissä tutkimuksissa on todettu että, paikallispuudutuksen käyttö yhtä porsasta kohden tarkoittaa 0,16–1,00 € lisäkustannusta. Toimenpiteen tekijällä pitää olla myös koulutus paikallispuudutuksen käyttöön. (HE 186/22, ss. 52–54) Eläinten hyvinvointikorvauksesta saa tukea kastraation yhteydessä käytettävään kivunlievitykseen emakoiden keskiarvoisen määrän perusteella 6 €/eläinyksikkö (Ruokavirasto, 2023)

Kun kirurgisesta kastraatiosta luovutaan siirtymäajan jälkeen niin, tämänhetkisinä vaihtoehtoina on immunokastrointi tai täyskarjukasvatus. On tutkittu, että immunokastroitujen sikojen katetuotto on 3,70 €/sikapaikka suurempi kuin leikkojen kasvatuksessa. Se siis tarkoittaisi, että niiden tuottajakilohinta on 1,23 senttiä korkeampi. Karjuna kasvatetun sian rehuhyötysuhde on korkeampi, jolloin se kasvaa paremmin ja on edullisempaa ruokkia. Porsaat pitää sukupuolilajitella immunokastroitiassa, jotta rokotusten antaminen helpottuu, mutta se lisää työkustannuksia. Kustannusarvio itse kastraatorokotuksen antamiseen on 3–4 €/karju. Rokote pitää antaa kaksi kertaa ja yksi annos maksaa 1,40–1,50 € sekä työn kustannus rokotteen antamiseen yhdelle porsaalle on 0,45–0,50 €. Immunokastroatio muuttaa työskentelytapoja sikalassa, mutta tilalle taloudellisesti se voi olla hyödyksi. Täyskarjukasvatuksen hyötyinä on karjujen hyvä rehuhyötysuhde, sikalan kierto nopeutuu paremman kasvun ansiosta ja lihaprosentti on parempi. Espanjassa on tultu siihen arvioon, että karjujen kasvattamisesta saa 2,95 €/sika paremman tuoton verrattuna leikkoihin.

Tanskassa rehunhyötysuhde ja parempi lihasprosentti tutkimuksen mukaan takaavat tilalle noin 5 € paremman hinnan lihasikaa kohden. Sian lihaa viedään paljon Aasiaan Suomesta ja siellä sekä immunokastratio että täyskarjukasvatus on hyväksyttyä, mutta vähäistä, eikä siellä ole maahantuontirajoituksia kummallekaan. (Heinonen, 2021, ss. 11–12)

4.3 Porsitus- ja tiineytyshäkit

Porsitushäkkeitä saa käyttää käytössä olevissa sikaloissa, mutta uusia sikaloita ei saa rakentaa porsitushäkeillä eikä häkkeitä saa lisätä peruskorjauksen tai laajennuksen yhteydessä. Porsitushäkkien käyttöä ei kielletä siirtymäajalla, vaan niitä saa käyttää käyttöikänsä loppuun asti. Tämä ei aiheuta sikaloille investointikustannuksia. Uuden CAP 2023-2027 eläinten hyvinvointikorvauksen avulla kannustetaan parantamaan porsimisolosuhteita ja vapaaporsitukseen vaihtamista. Suomessa häkkiporsitus on sikatilojen yleisin tuotantomuoto. Eläinten hyvinvointikeskus on tehnyt laskelmia, joiden mukaan häkkiporsituksesta vapaaporsitukseen siirtyminen aiheuttaisi noin 80–130 € kustannukset emakkopaikkaa kohden. (HE 186/22, ss. 55–56) Eläinten hyvinvointikorvauksen 2024 sitoutumisehdoissa voi saada tukea porsimisolosuhteiden parantamiseen porsitushäkeissä. Ehdossa emakon tai ensikon liikkumista saa rajoittaa vain tilapäisesti tai poikkeustapauksissa enintään seitsemän vuorokautta. Emakko voidaan laittaa häkkiin kaksi vuorokautta ennen porsimista ja kolmen vuorokauden jälkeen häkki pitää purkaa tai avata, jotta sen liikkumista ei rajoiteta. Tällöin tuen määrä on 445 € eläinyksikköä kohden. Tukea voi saada myös vapaaporsitukseen tai sen kokeiluun, jolloin tuen määrä on 555 €/eläinyksikkö. Molemmissa toimenpiteissä voi valita kahdesta vaihtoehdosta, joko kaikille emakoille ja ensikoille tai vain osalle niistä. (Ruokavirasto, 2023)

Tiineytyshäkkien pitkäaikaisesta käytöstä luovutaan 12 vuoden siirtymäajalla.

Ryhmäkasvatukseen siirtyminen aiheuttaa rakennuskustannuksia ja työkustannuksia.

Muutoksella ei ole vaikutusta emakoiden vuosituotokseen, mutta se voi laskea tiineytyvyyttä.

Positiivista muutoksessa on, että emakoiden kestävyys paranee ja porsaskuolleisuus laskee, koska emakoiden kunto on korkeampi, mikä vähentää porsaiden tallomista.

Tiineytyshäkeistä luopumisen takia sikalarakennuksen rakenteisiin tarvitsee tehdä

muutoksia, mikä hankaloittaa investointikustannusten arviointia. Samaan tilaan ei enää

häkkien poiston jälkeen voi laittaa yhtä paljon sikoja kuin ennen. Rakentamisen kustannukset

ovat nousseet viime vuosina ja sikaloita on hyvin vähän peruskorjattu, jonka takia Eläinten

hyvinvointikeskuksen kustannusarvio vuodelta 2020 eli 23 000 € ei enää pidä paikkaansa.

Ryhmäkasvatukseen siirryttäessä emakot ja ensikot pitää siirtää siemennykseen sopiviin

tiloihin ja kuivitusalue suurenee, jonka seurauksena hoitajan työaika kasvaa. Laskelmien mukaan lisätyötä kertyy puoli tuntia kymmentä emakkoa ja siemennyskertaa kohti. Vuositason kustannus työajasta ja kuivikkeista on arviolta 10 € per emakko. Eläinten hyvinvointikorvauksesta saa tukea emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantamiseen 53 €/eläinyksikkö (Ruokavirasto, 2023). Tukea myönnetään siirtymäkauden ajan vuoteen 2035 asti, jotta muutokseen ryhdyttäisiin mahdollisimman pian. (HE 186/22, ss. 54–55)

5 Hyvinvoiva eläin

Eläimen hyvinvointia voi määritellä monilla eri tavoin. Ihminen pystyy tulkitsemaan eläimen käyttäytymistä, eleitä ja olemusta. Yleisin tapa, jolla tulkitaan eläimen hyvinvointia, kohdistuu eläimen omiin tuntemuksiin. Miten se mukautuu ympäristön tapahtumiin ja olosuhteisiin. Hyvinvointi tarkoittaa sitä, miten eläin kokee oman psyykkisen ja fyysisen olotilansa. Se on hyvin monipuolinen käsite, koska siihen liittyy mm. eläimen psyykkinen ja fyysinen terveys, normaali kasvu ja hyvä hoito. Jalostuksella pystytään muovaamaan eläinten hyvinvointia, mutta sillä voi olla huonoja tai hyviä seurauksia. (EHK, n.d.-b)

Hyvinvoinnin tarkasteluun on kehitetty monenlaisia mittareita. Welfare Quality® (WQ®) on yksi monista. Se on kehitetty EU:n rahoittamassa hankkeessa, jossa on arviointimenetelmiä mm. nautojen, sikojen ja siipikarjan hyvinvoinnin arviointiin tiloilla. Menetelmässä arvioidaan ainoastaan eläimiä itseään, kuten minkälainen iho ja karvapeite on, kauanko makuulle meno kestää sekä minkälaisia eläinten välisiä sosiaalisia kontakteja tapahtuu. 1960-luvulla perustettiin ”Viiden vapauden” periaate. Sen viisi osa-aluetta on vapaus nälästä ja janosta, vapaus epämukavuudesta, vapaus kivusta, loukkaantumisesta ja sairauksista, vapaus normaaliin käyttäytymiseen sekä vapaus pelosta ja ahdistuksesta. WQ-arviointijärjestelmä on perustettu näiden osa-alueiden pohjalta. (EHK, n.d.-b)

Eläinten hyvinvoinnin kannalta on tärkeintä lajityypillisen käytöksen mahdollistaminen. Eläin turhautuu ja stressaantuu, mikäli se ei pysty toteuttamaan käyttäytymistarpeitaan. Myös eläimen terveys voi heiketä, tulla fysiologisia muutoksia tai käyttäytyminen voi muuttua huonompaan suuntaan. (EHK, n.d.-c) Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on tehnyt kattavan listauksen eri tuotantoeläinlajien käyttäytymistarpeista (Kuva 2). Eläimien käyttäytymistarpeisiin kuuluu liikkuminen, ravinnonhankinta, lepo/uni, sosiaalinen käyttäytyminen, kehonhuolto, lämmönsäätely, tutkiminen/ympäristön tarkkailu, leikki, sekä lisääntyminen/jälkeläisten hoito. Käyttäytymistarpeiden lisäksi on kolme muuta hyvinvoinnin osa-aluetta, jotka ovat hyvä ruokinta, hyvä kasvuympäristö ja hyvä terveys. Näiden asioiden

avulla pystytään tarkastelemaan eläinten hyvinvointia sekä tekemään muutoksia parempaan. (MMM, 2014) Jokaisella eläinlajilla on omanlaisensa käyttäytymistarpeet, joihin on hyvä perehtyä ja ottaa ne huomioon.

Kuva 2 Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan käyttäytymistarpeiden listauksesta esimerkki eläinten lajityypillisestä käyttäytymisestä liikkumisen osalta. (MMM, 2014)

Nauta	Sika	Lammas ja vuohi	Kana
Liikkuu lajitovereiden kanssa sopivaa ravintoa, vettä ja makuupaikkaa hakien.	Liikkuu sopivaa ravintoa, vettä, makuupaikkaa, lajitovereiden seuraa sekä ulostamis- ja rypemisaikaa hakien. Emakolla on lisääntynyt tarve liikkua pesänrakennusvaiheen aikana.	Lammas liikkuu lajitovereiden kanssa hakemaan ravintoa, vettä ja makuupaikkaa. Vuohi liikkuu lajitovereiden kanssa monipuolista kasviraivintoa hakien. Vuohi kiipeilee.	Liikkuu ravintoa hakien. Lentää orrelle, räpyttelee siipiä, kylpee ja kuopsuttaa.

6 Kyselytutkimus tuotantoeläintilallisille eläinten hyvinvointilaista

Kyselytutkimuksen avulla selvitettiin eläinten omistajien mielipiteitä ja ajatuksia uudesta eläinten hyvinvointilaista sekä miten he kokevat sen säädösten muuttavan eläinten hyvinvointia parempaan suuntaan. Mikä uudessa laissa parantaa ja mikä ei paranna eläinten hyvinvointia? Tutkimus suunnattiin tuotantoeläintilallisille ja toivomuksena oli, että vain he vastaisivat kyselyyn. Kysely suoritettiin anonymyminä ja tuloksia käytettiin vain opinnäytetyön tekemiseen. Anonymiyden takia ei pystytä varmuudella todentamaan, että kyselyyn vastasi ainoastaan tuotantoeläintilalliset. Kyselyssä oli 10 kysymystä, joista yhdessä vastaukset annetaan liukukytkimellä ja muut avoimina vastauksina. Kysymykset olivat pakollisia lukuun ottamatta viimeistä, johon sai kirjoittaa vapaasti ajatuksiaan. Kysely oli auki kaksi viikkoa maaliskuun vaihteessa vuonna 2024.

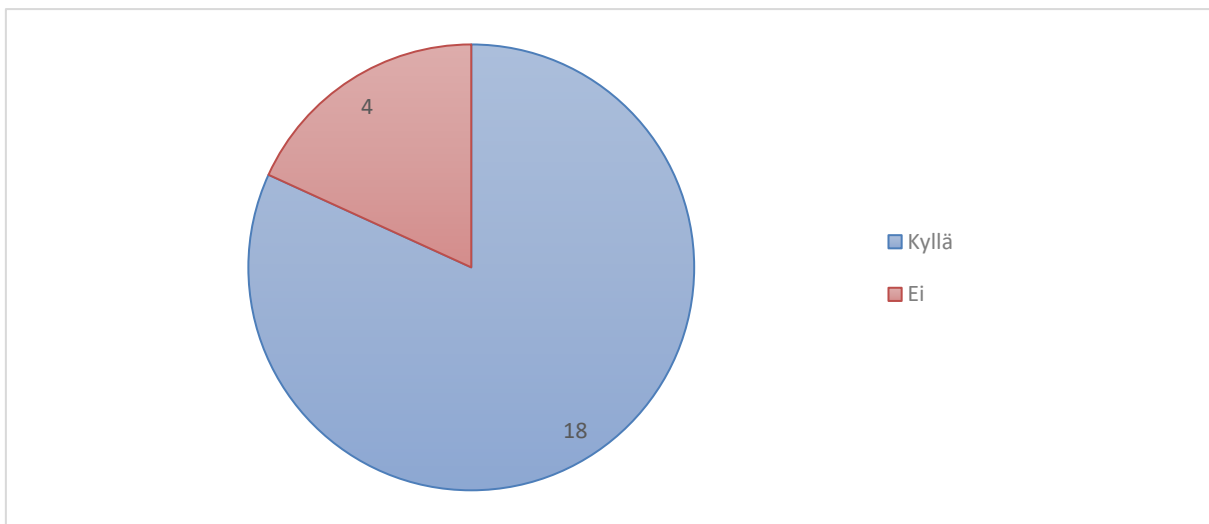
Kyselylomake tehtiin Webropol-ohjelmistolla ja jaettiin Facebookin suljetussa Maajussitryhmässä, jossa on jäseniä noin 12 900. Ryhmään pääsee liittymään vain toisen jäsenen kutsumana sekä ylläpidolle pitää lähettää viestiä kenestä on kyse ja millä alalla hän on. Ryhmä on tarkoitettu kaikille maahenkisille, jotka haluavat jakaa maa- ja metsätalouden tietoutta sekä kaikkea muuta hyvässä hengessä. (Maajussit-ryhmä, n.d.) Kyselyyn vastasi

kaikkiaan 22 henkilöä. Kaiken kaikkiaan kysely tavoitti 97 henkilöä, sillä 26 henkilöä oli avannut linkin sekä 49 oli alkanut vastaamaan tai katsonut kyselyn läpi.

6.1 Lakiin tutustuminen

Ensimmäisissä kysymyksissä haluttiin tietää, ovatko tuotantoeläintilalliset tutustuneet uuteen eläinten hyvinvointilakiin (693/2023), jonka jälkeen kysyttiin heidän mielipiteitään keskeisiin lakiuudistuksiin. Vastaajista suurin osa eli 18 henkilöä oli tutustunut lakiin, joka on hyvä asia, sillä laki kuitenkin vaikuttaa heidän työhönsä. Vastaajista 4 henkilöä ei ollut tutustunut lakiin ennen kyselyyn vastaamista. (Kuva 3)

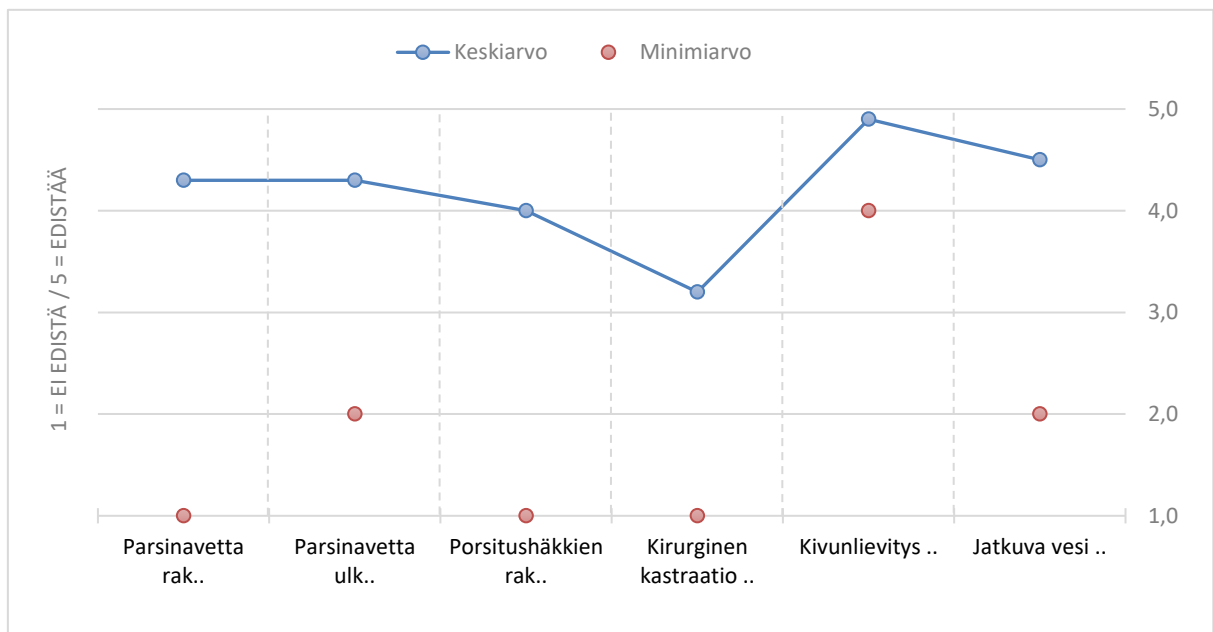
Kuva 3 Oletko tutustunut uuteen eläinten hyvinvointilakiin (693/2023)?

Laissa on kuusi keskeistä uudistusta, joista kysyttiin tuotantoeläintilallisilta, että edistävätkö nämä säännökset eläinten hyvinvointia. Ajatuksena kysymyksen suhteen oli esitellä lain pääkohdat niille, jotka eivät olleet tutustuneet lakiin sekä samalla muistuttaa niitä, jotka olivat. Vastaus annettiin liukukytkimellä niin että 1 oli "Ei edistä" ja 5 oli "Edistää". Kaikkiin säädöksiin oltiin tyytyväisiä, mutta poikkeaviakin vastauksia annettiin. Säädöksistä positiivisimman vastaanoton sai kivunlievityksen käytön vaatimus. Sen vastauksien keskiarvo oli 4,9 sekä pienin arvo mikä annettiin, oli 4 eli kaikki ovat olleet sitä mieltä, että säädös edistää eläinten hyvinvointia. Tyytyväisiä oltiin myös säädökseen jatkuvan juomaveden tarjoamisesta nisäkkäille ja linnuille pysyvässä pitopaikassa. Parsinavetoiden ulkoiluvaatimuksen pidentäminen 90 päivään on myös suurimman osan mielestä hyvä muutos. Vastauksien keskiarvo oli 4,3 säädöksessä, jossa kielletään uusien parsinavetoiden rakentaminen. Siihenkin uudistukseen moni on ollut tyytyväinen, mutta joidenkin mielestä

säännös ei edistä eläinten hyvinvointia. Uusien porsitushäkkien rakentamisen kiellon kohdalla vastausten keskiarvo tippuu neljään. Kyseisestä säännöksestä on oltu enemmän edelleen sitä mieltä, että se on positiivinen muutos. On myös vastauksia, ettei uusien porsitushäkkien rakentamisen kieltäminen edistä hyvinvointia. Kaikista tyytymättömmimmän suhtaudutaan porsaiden kirurgisen kastration kieltämiseen vuoden 2035 alusta alkaen. Edellä mainitun säädöksen kohdalla vastausten keskiarvo on jo lähellä kolmea, jolloin monella ei ole ollut siihen niin selkeää mielipidettä tai osa on ollut enemmän sitä mieltä, ettei säädös edistä hyvinvointia. (Kuva 4)

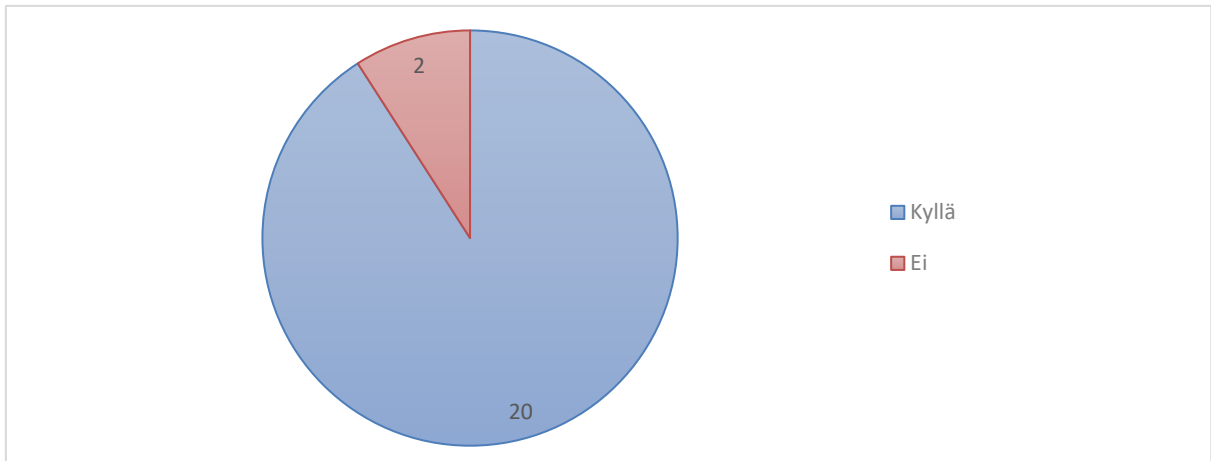
Kuva 4 Edistävätkö nämä säännökset mielestäsi eläinten hyvinvointia?

6.2 Laki tukee eläinten hyvinvointia

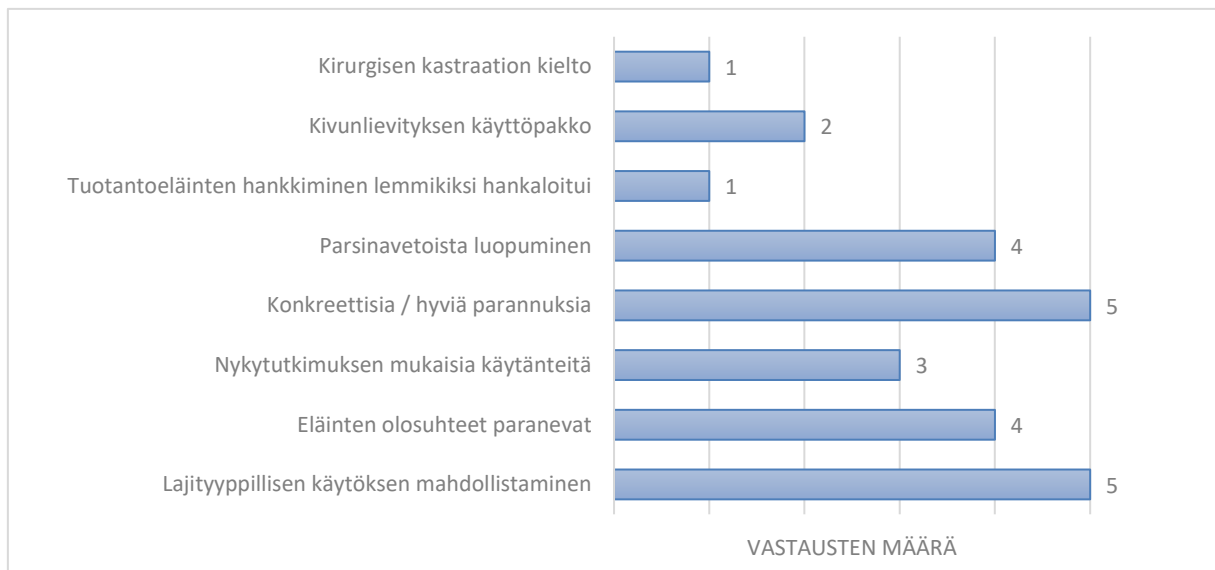
Tuotantoeläintilallisten mielestä laki tukee eläinten hyvinvointia ja se oli odotettavissakin, kun vertaa edelliseen kysymykseen, jossa käytiin säännökset läpi. Kyselyyn vastanneista 20 on vastannut ”kyllä” ja 2 on vastannut ”ei”. Tämä kysymys oli polutettu, jolloin eri vastauksen antajat siirtyivät seuraavaan kysymykseen oman vastauksensa perusteella. (Kuva 5)

Kuva 5 Tukeeko laki mielestäsi eläinten hyvinvointia?

Tuotantoeläintilalliset, jotka vastasivat "kyllä" edellä mainittuun kysymykseen siirtyivät perustelemaan vastaustaan. Eniten todettiin, että laki tuo konkreettisia parannuksia tai parannukset ovat hyvään suuntaan. Lajityypillisen käytöksen mahdollistamista nostettiin myös paljon esille esimerkiksi vapaus liikkumiseen ja veden saantiin. Eläinten olosuhteiden parantuminen oli myös yksi tärkeistä syistä, joka rinnastuu myös parsinavetoista luopumiseen, minkä monet mainitsivat. Oltiin tyytyväisiä, että parsinavetoista luovutaan, mutta myös toivottiin, että olisi vielä sallittu parsipaikkojen lisääminen muutamalla, jotta eläinmäärää kasvattaminen pihattonavetan investointeja varten olisi ollut helpompaa. Lain nykyaikaistaminen ja uusien tutkimustulosten huomioon ottaminen katsottiin eduksi eläinten hyvinvoinnille. Muutokset ovat eläimille lähtökohtaisesti positiivisia, vaikka ne lisäävät työmäärää ja kustannuksia. Nähtiin myös positiivisena asiana, että lampaiden, lehmien ja hevosten hankkiminen lemmikiksi hankaloitui jatkuvan vedensaannin vaatimuksen takia, jolloin spontaani eläimen hankkiminen vähenisi ja niiden hoitoon kiinnitettäisiin enemmän huomiota. (Kuva 6)

Kuva 6 Miksi laki mielestäsi tukee eläinten hyvinvointia?

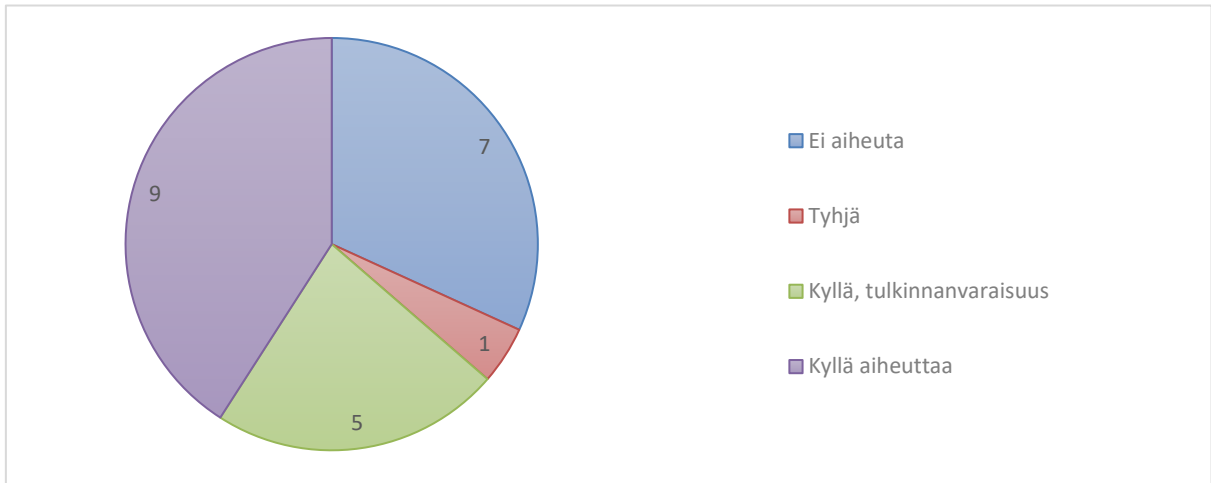

Perusteluita kysymykseen ”Miksi laki mielestäsi ei tue eläinten hyvinvointia?” tuli molemmilta vastaajilta, jotka vastasivat tämän osion ensimmäiseen kysymykseen ”ei”. Heidän mielestään laki on aivan liian yksityiskohtainen sekä osa säädöksistä aiheuttaa ylimääräisiä kuluja, mutta niillä ei ole vaikutusta eläinten hyvinvointiin. Myös toista vastaajaa mietitytti, miten itseisarvo toteutuu suurilla tiloilla, joissa on paljon eläimiä.

6.3 Lain ongelmat tai haasteet

Suurimman osan mielestä lakimuutokset aiheuttavat ongelmia tai haasteita eläinten päivittäisessä hoidossa. Monet olivat huolissaan lain tulkinnanvaraisuudesta ja miten sitä tullaan tulkitsemaan esimerkiksi tarkastuksissa. Tuotantoeläintilalliset, joiden mielestä ongelmia ja haasteita ei aiheudu, eivät sitä ikävä kyllä paljoa perustelleet. Muutamat kertoivat, ettei heidän omalla kohdallaan aiheuta ongelmia tai ei muutosten pitäisikään aiheuttaa, sillä asiat kuuluisivat olla jo kunnossa tiloilla. (Kuva 7)

Kuva 7 Aiheuttaako lakimuutokset jotain ongelmia tai haasteita eläinten päivittäisessä hoidossa?

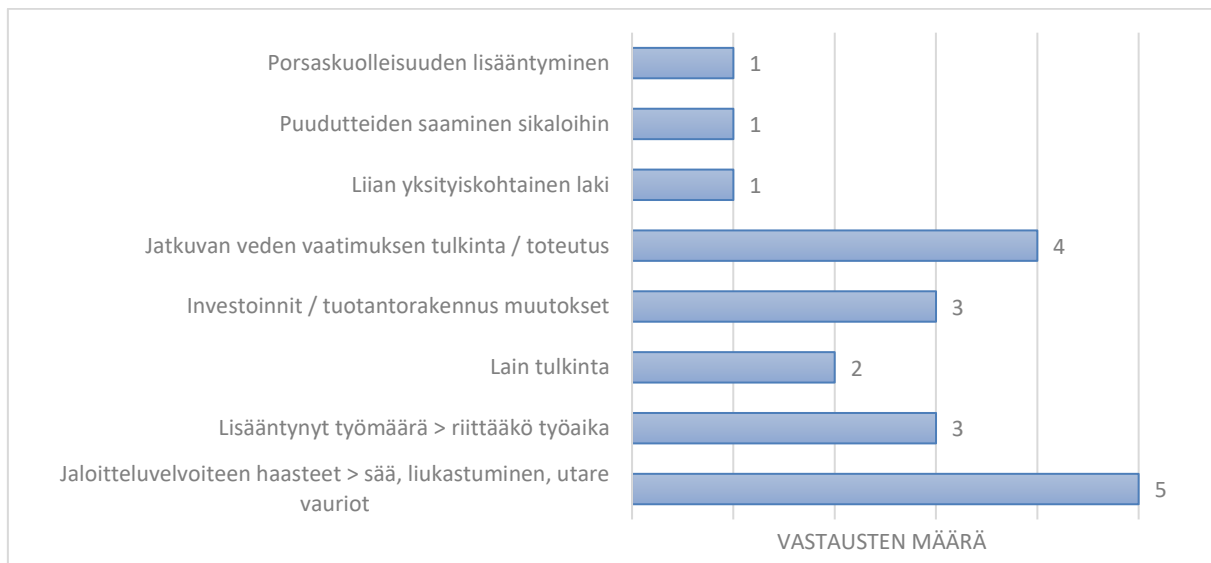
Tuotantoeläintilallisten mielestä eniten haasteita syntyy parsinavetoiden jaloitteluelvoitteen toteuttamisesta. Pääasialliset syyt olivat työmäärän lisääntyminen, sää ja ulkoilun järjestäminen. Työmäärä lisääntyy, kun lypsylehmät ja -hiehot irrotetaan parresta sekä kytetään takaisin. Huonolla säällä ei haluta eläimiä päästää sotkemaan laidunta tai pelätään niiden likaantuvan. Talvisää tuo omat haasteensa liukastumisriskin tai suuren lumimäärän takia, jolloin utareet voivat rikkoutua osuessaan lumeen. (Kuva 8)

Ymmärrettävästi täysin uusi säännös jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta herättää kysymyksiä, miten sitä tietyissä tilanteissa toteutetaan ja miten lakia tullaan tulkitsemaan. Yksi vastaaja mietti lain tulkintaa lantakäytävän tyhjennyksen aikana, kun eläimet olisivat puoli tuntia ilman vettä ulkona. Toinen vastaaja sen sijaan pohti miten pienissä kanaloissa tai nautojen kesälaitumilla tulkitaan jatkuvan veden vaatimuksen toteuttamista. Mainittiin myös tulkinnanvaraisuus sairaskarsinassa olevan eläimen ämpärijuoton toteutuksesta sekä vasikoiden juotosta iglukasvatuksessa. Vastauksissa pelättiin selkeästi, kuinka kirjaimellisesti tarkastuksissa tullaan uudenlaista säädöstä tulkitsemaan. Haasteeksi mainittiin tulkinnanvaraisuuden ohella myös talven tuomat vaikeudet kupprien jäätyneen ja toimimisen suhteen. (Kuva 8)

Muita eniten mainittuja haasteita oli lisääntynyt työmäärä, investoinnit sekä lain tulkinta. Työmäärän lisääntyminen tuo muutoksia niin tuottajan kuin lomittajankin päivittäisiin tehtäviin. Rakennuksiin joudutaan tekemään muutoksia parsinavetoissa jaloitteluelvoitteen tai sikaloissa häkkikasvatuksesta luopumisen takia, jotka lisäävät kustannuksia tiloilla. Lain kokonaisvaltainen tulkinta tarkastuksissa huolestutti ja epäiltiin päätösten olevan eriarvoisia

tiloilla. Vasikoiden nupoutukseen liittyvä tulkinnanvaraisuus nousi myös esille, etenkin se, että onko yli 8 viikon ikäisen vasikan nupoutus kiellettyä vai ei. Lain asetuksessa mainitaan vain, että alle 8 viikon ikäisen vasikan saa nupouttaa, mutta asiaan jää pieni tulkinnanvara (VNa 1165/2023 §4). Ongelmia muodostuu myös, jos sikalat eivät saa kipulääkkeiden tavoin puudutteita käyttöönsä vaan joutuvat pyytämään niitä porsaiden kirurgista kastraatiota tehdessä joka kerta eläinlääkäriltä. Se lisää kustannuksia tiloilla sekä kuormittaa eläinlääkäreitä. (Kuva 8)

Kuva 8 Aiheuttaako lakimuutokset jotain ongelmia tai haasteita eläinten päivittäisessä hoidossa? Perustele,

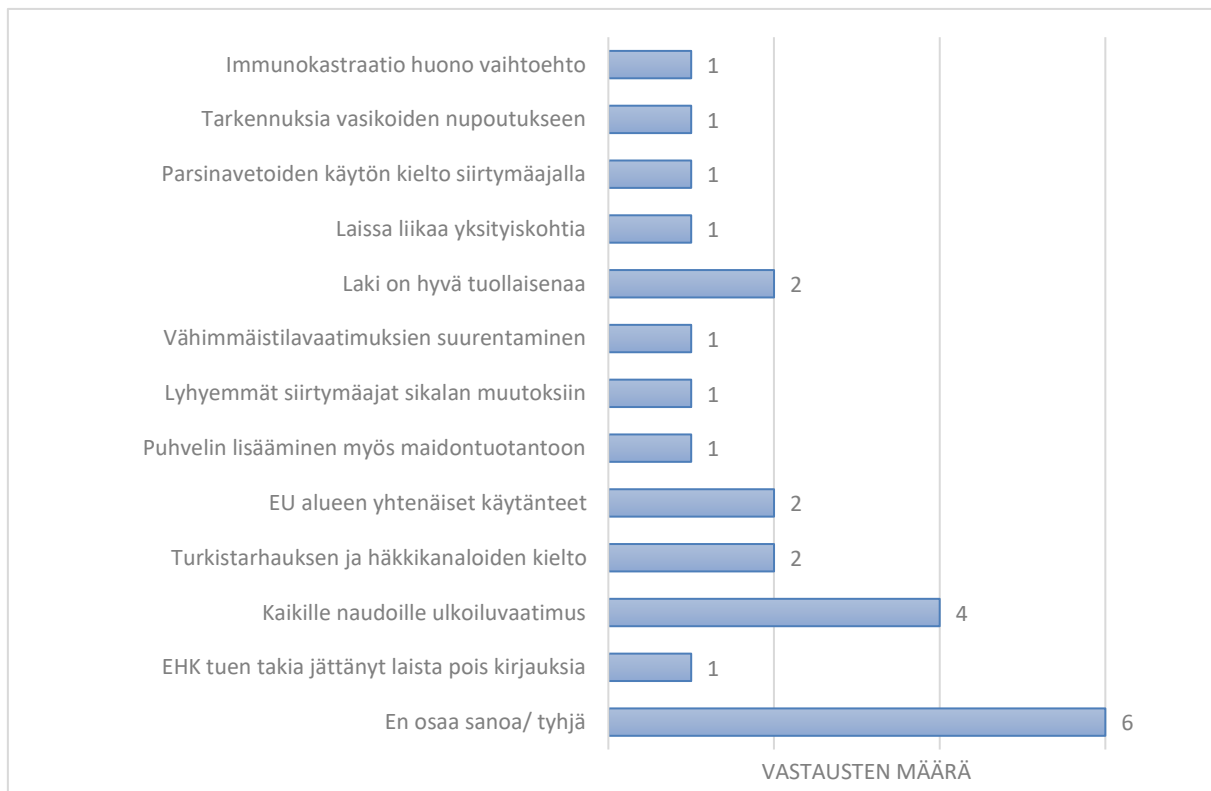

6.4 Parannusehdotukset lakiin

Tuotantoeläintilallisten parannusehdotuksissa nousi eniten esiin ulkoiluvaatimus kaikille naudoille eli myös pihattonavettoihin. Talviaikaista ulkoilua pidettiin hyvänä ajatuksena parsinavetoissa. Toivottiin myös ilman investointitukea rakennettavaan pihattonavettaan samoja vaatimuksia jaloittelutarhan tai laitumen osalta, kuin tukea hakiessa. Muutamissa vastauksissa haluttiin kieltoa turkistarhaukselle ja kanojen häkkikasvatukselle. Vastauksissa toivottiin EU:n sisällä yhteneväiset käytänteet ja säännöt, sillä eritasoiset lait tuovat kyseenalaista kilpailuetua EU:n sisäisillä markkinoilla. Esille tuli myös EU:n yhtenäisistä käytänteistä se, että Suomessakin tuottajien olisi mahdollista saada suoneen laitettavat kalsium-, vitamiini- ja hivenainevalmisteet käyttöönsä niin kuin muualla Euroopassa. Paljon oli vastauksia, joissa ei osattu sanoa mitään tai laissa oli ne muutokset, joita vastaajat toivoivatkin. (Kuva 9)

Muutamia yksittäisiä ehdotuksia oli puhvelin lisääminen maidontuotantoon, tarkennuksia vasikoiden nupoutukseen ja lyhyemmät siirtymäajat sikojen häkkikasvatukseen. Laki on yhden vastaajan mielestä liian yksityiskohtainen. Lisäksi yksi vastaaja pohti, että olisi jättänyt jotain toimenpiteitä kirjaamatta lakiin, jotta niistä saisi edelleen eläinten hyvinvointikorvausta. Vastaaja myös pohti, että ei ole varma kumpi vaihtoehto on sitten parempi. Toivottiin myös lisää tilaa eläimille eli vähimmäistilavaatimuksia olisi pitänyt suurentaa. Yksi vastaajista olisi kieltänyt parsinavetoiden peruskorjauksen sekä asettanut siirtymäajan, jolloin niissä eläimien pitäminen kiellettäisiin. Eräs vastaajista ei pitänyt hyvänä vaihtoehtona porsaiden kirurgisen kastraation kieltoa ja siirtymistä kemialliseen kastraatioon. Tässä vastauksessa otettiin kantaa siihen, että Suomessa ja muissa EU-maissa on tutkittu sianlihan kulutuksen vähentyneen, kun liha on ollut immunokastroitua, sillä kuluttajille tulee mielikuva ”hormonien piikittämisestä” eläimeen. Vastaaja toteaaakin että ”Edellä mainittu huonontaa tuottajien asemaa ja heikentää samalla elinkeinon tulevasuutta”. (Kuva 9)

Kuva 9 Mitä parannuksia lakiin olisit itse tehnyt, jos olisit saanut päättää?

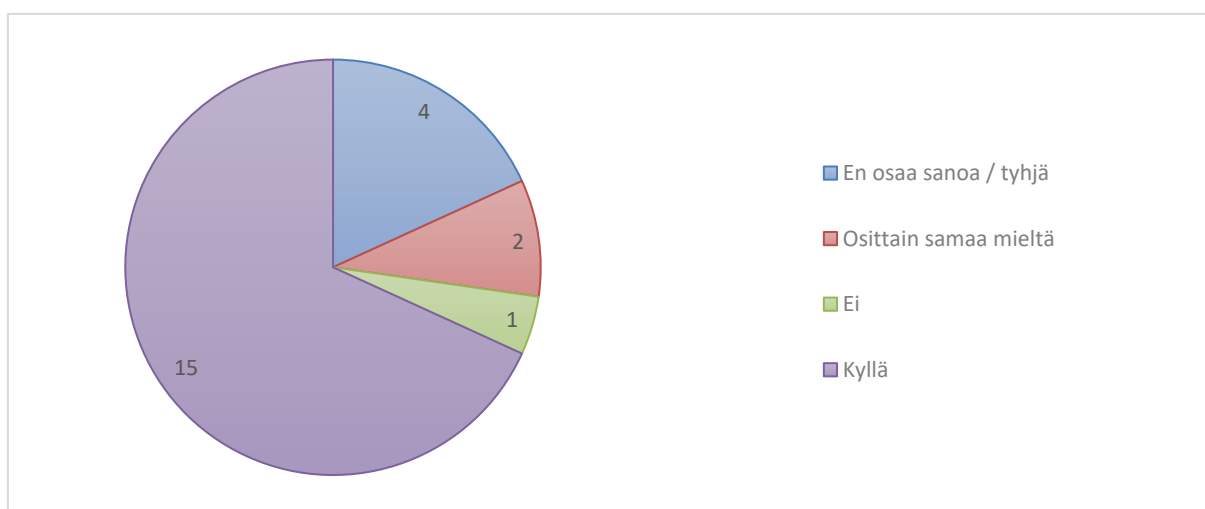

6.5 Eläinten hyvinvoinnin määrittäminen lakitasolla

Suurimman osan mielestä eläinten hyvinvointia pitää määrittää lakitasolla. Se antaa perustan eläinten pitämiseksi sekä tuo läpinäkyvyyttä tuotantoon. Laki on perustaso, jota on hyvä

tietyin ajoin nostaa uusien tutkimusten mukaisiksi ja esimerkiksi eläinten hyvinvointikorvauksen avulla pystytään kannustamaan tuotantoeläintilallisia parantamaan omien eläimien oloja entisestään. Suomen sisäinen yhtenäinen laki parantaa eläinten hyvinvointia maan sisällä, mutta myös EU:n alueelle toivottiin yhtenäisemmät säännöt, jotta markkinat olisivat vieläkin avoimemmat. Vastauksissa tuli myös ilmi turhautumista tarkastuksiin sekä laiminlyöntitilanteissa käytettävät keinot eivät ole riittäviä. Eräs vastaaja toivoi enemmän tarkastuksia etenkin tiloille, jossa eläinlääkäri ei käy säännöllisesti. Tällä tavalla pystyttäisiin ennalta ehkäisemään eläinten kaltoin kohtelua ja puuttumaan niihin ajoissa. ”Osittain samaa mieltä” vastanneiden perustelut olivat epävarmoja, mutta enemmän kuitenkin tyytyväisiä eläinten hyvinvoinnin määrittämiseen lakitasolla. Loput vastaajista eivät osanneet sanoa mielipidettä tai vastasivat viivalla. Yksi vastaajista ei pitänyt eläinten hyvinvoinnin määrittämistä lakitasolla järkevänä, mutta valitettavasti ei perustellut vastaustaan mitenkään. (Kuva 10)

Kuva 10 Pitääkö mielestäsi eläinten hyvinvointia lakitasolla määrittää?

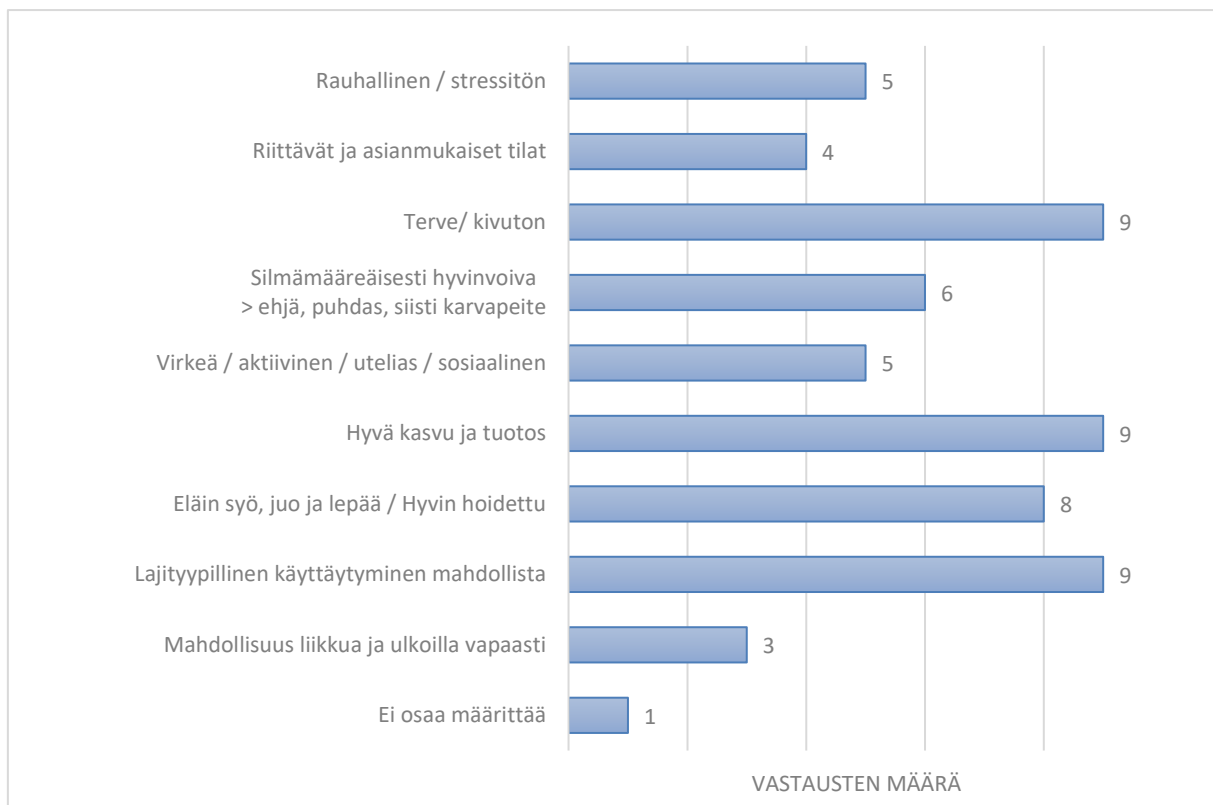

6.6 Hyvinvoiva eläin

Kyselyn loppua kevennettiin ja kysyttiin tuotantoeläintilallisten mielipidettä, millainen on hyvinvoiva eläin. Yksi vastaajista ei osannut määrittää, mutta muilta tuli hyvin monipuolisia vastauksia. Kolme hyvinvoinnin määritelmää nousivat vastauksissa eniten esiin, joita olivat lajityypillinen käytös, terve/kivuton eläin sekä hyvä kasvu ja tuotos. Lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistaminen tukee kokonaisvaltaisesti eläimen hyvinvointia. Sen voisi jopa ajatella kattoterminä monille muille vastauksille mitä annettiin, kuten mahdollisuus liikkua ja ulkoilla vapaasti, eläimellä on oikeanlaista ruokaa ja juomaa tarjolla sekä tilat ovat

asianmukaiset ja riittävät. Konkreettisimpia tapoja nähdä eläinten hyvinvointi on tuotos ja päiväkasvu, sillä huonosti voivan eläimen tuotos on alhaisempi sekä kasvu on hitaampaa kuin hyvinvoivilla eläimillä. Eläimen terveys heijastuu usein tuotokseen ja kasvuun, joten se onkin toinen konkreettinen tapa huomioida hyvinvointia sekä sitä pystytään hoitamaan. Vastaajat kuvailivat hyvinvoivia eläimiä erilaisilla adjektiiveilla, kuten virkeä, aktiivinen, utelias ja sosiaalinen. Nämä adjektiivit tukevat toisiaan, sillä virkeä ja aktiivinen eläin kiertelee ja liikkuu paljon sekä samalla sosiaalistuu muiden kanssa ehkä jopa leikkii ja tutustuu uteliaasti uusiin asioihin. Hyvinvoiva eläin ei myöskään ole säikky vaan enemmänkin rauhallinen ja kiinnostunut ympäristöstään. Muutamat mainitsivat silmämääräisen tarkastelun, miltä eläin ulkoisesti näyttää esimerkiksi karvapeitteen osalta. (Kuva 11)

Kuva 11 Millainen on mielestäsi hyvinvoiva eläin?

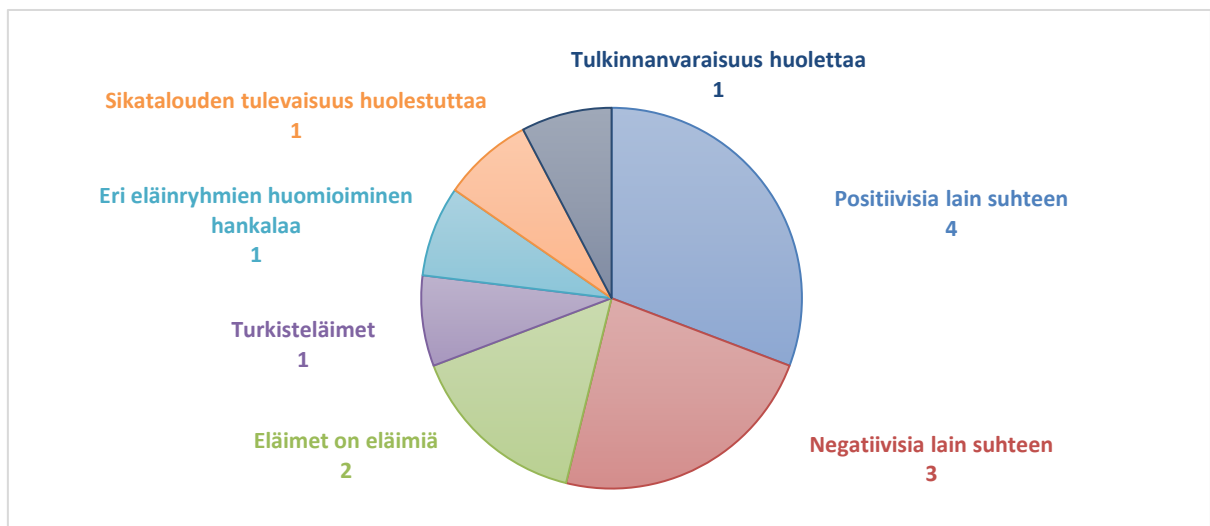
6.7 Ajatuksia lakiuudistuksesta

Viimeisessä kysymyksessä sai vapaasti kertoa ajatuksia laista eikä siihen vastaaminen ollut pakollista, joten 22 tuotantoeläintilallisesta ajatuksiaan jakoi 13 vastaajaa. Osa vastaajista vastasivat tähän hyvinkin laajasti ja osasta sai heti kiinni, mikä oli pääponti.

Tulkinnanvaraisuus huoletti ja toivottiin tarkennuksia, jottei tulisi väärinymmärryksiä.

Sikatalouden tulevaisuus herätti huolta, etenkin kuinka suuria kustannuksia porsaiden kirurgisen kastration kieltö tulisi aiheuttamaan ja loppuuko suomalaisen sianlihan vienti sen seurauksena. Turkiseläinten elinoloihin haluttiin parannuksia ja todettiin että eri eläinryhmien huomioiminen on laissa hankalaa. Muutama vastaaja myös totesi, että eläimet pitäisi muistaa ajatella eläiminä eikä kukaan ihminen pysty täysin tietämään miltä niistä tuntuu. Toisessa näissä vastauksissa todettiin lain pohjautuvan poliittisiin eri ideologioihin sekä arvoihin, jonka takia on mielenkiintoista nähdä, miten lakia halutaan tulevaisuudessa muuttaa poliitikkojen ja kuluttajien toimesta. Negatiivisen puoleisia ajatuksia tuli myös laista. Ihmeteltiin, miksi päivän selviä asioita edelleen käydään läpi esimerkiksi parsinavetoiden lopettaminen ja kivunlievitys. Todettiin myös lain olevan täynnä itsestäänselvyyksiä ja toivottiin ettei seuraavaan lakiuudistukseen mene 30 vuotta. Yhdessä kommentissa haluttiin tietää, että onko laissa kyse oikeasti eläimistä vai halutaanko tällä vain haitata Suomen maataloustuotantoa, sillä EU:n tasolla vanha laki oli riittävä pois lukien parsinavetat. Positiivisissa kommentteissa todettiin olevan hyvä, että lakia muutetaan. Oltiin myös tyytyväisiä, ettei muutokset olleet kuitenkaan liian suuria, jotta tuottajien on helpompi sopeutua sekä parantaa eläinten olosuhteita. Yhdessä kommentissa pohdittiin mihin suuntaan eläintuotanto alkaa muuttumaan ja onko se jo nyt mennyt eläinten, ihmisten ja ympäristön kannalta kestävyden yli. (Kuva 12)

Kuva 12 Herättääkö lakiuudistus jotain ajatuksia? Kerro alle vapaasti.

7 Yhteenveto

Työn tavoitteena oli selvittää tuotantoeläintilallisten mielipiteitä ja ajatuksia uuden eläinten hyvinvointilain (693/2023) keskeisistä uudistuksista. Haluttiin myös tietää parantaako laki

eläinten hyvinvointia sekä tuoko se haasteita tai ongelmia eläinten päivittäiseen hoitoon. Lisäksi työssä perehdyttiin eläimen hyvinvointiin ja miten sitä pystytään tulkitsemaan ja arvioimaan.

Tuotantoeläintilalliset olivat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä lakiin. Lain keskeisimmistä uudistuksista kivunlievityksen käytön vaatimus ja jatkuvan juomaveden tarjoamisen vaatimus tulevat parhaiten edistämään eläinten hyvinvointia. Uudistuksen parhaimpina puolina pidettiin lajityypillisen käytöksen mahdollistamista sekä eläinten olosuhteiden paranemista. Huonoina puolina kerrottiin liian yksityiskohtainen laki ja siitä aiheutuvat liiat ylimääräiset kulut. Lain haasteiksi mainittiin parsinavetoiden jaloitteluvälvoitteen järjestäminen sään ja työmäärän lisääntymisen takia. Lain tulkinnanvaraisuus nähtiin myös haasteena etenkin jatkuvan juomaveden tarjoamisen vaatimuksen kohdalla. Lisääntynyt työmäärä ja investointikustannukset olivat monien huolen aiheena, sillä Suomen maatilojen huonot taloudelliset tilanteet huolestuttaa muutenkin tällä hetkellä.

Tuotantoeläintilallisten selkeät kaksi parannusehdotusta olivat ulkoiluvaatimus kaikille naudoille ja EU:n sisäiset yhteneväiset käytänteet kilpailun läpinäkyvyyden parantamiseksi. Eläinten hyvinvoinnin määrittäminen lakitasolla nähdään perustana sille, miten eläimiä pidetään sekä se parantaa tuotannon läpinäkyvyyttä. Hyvinvoivaa eläintä määritettiin monilla erilaisilla tavoilla. Se on terve ja kivuton, joka kasvaa ja tuottaa hyvin. Hyvinvoivalle eläimelle on myös lajityypillinen käytös mahdollista. Vapaan sanan kohdalla heräsi samoja huolia esiin kuin aiemmissakin kohdissa, kuten huoli lain tulkinnasta ja kustannuksista. Todettiin myös eläimien olevan eläimiä, jolloin kukaan ihminen ei pysty täysin tulkitsemaan miltä eläimestä tuntuu.

Tuotantoeläintilalliset vastasivat kyselyyn monipuolisesti, vaikka lakiin oltiin suurimmaksi osaksi tyytyväisiä. Muutamiiin vastauksiin olisi toivonut enemmän perusteluita, jotta vastaus olisi avautunut paremmin. Kun taas joissakin vastuksissa otettiin hyvin poliittisestikin kantaa ja vastaus saattoi rönsyillä laajemmallekin. Opinnäytetyön tuloksena saatiin selville, että tuotantoeläintilalliset ovat tutustuneet lakiin hyvin ja ovat siihen tyytyväisiä. Laki tukee eläinten hyvinvointia, mutta muutamia säädöksiä on hyvä vielä tutkia siirtymäaikojen puitteissa, kuten kirurgisesta kastroitiosta luopumisen vaihtoehtoja. Haasteita laissa on, mutta ajan kanssa ne tasoittuvat, sillä mitään suuria harppauksia kuitenkaan ei otettu. Tutkimuksessa tuli selkeästi ilmi, että vastaajat välittävät eläinten hyvinvoinnista ja haluavat sitä parantaa.

Lähteet

EHK. (n.d.-a). *Nauta tuotantoeläimenä*. Eläinten hyvinvointikeskus.

<https://www.elaintieto.fi/nauta/nauta-tuotantoelaimena/>

EHK. (n.d.-b). *Hyvinvointi*. Eläinten hyvinvointikeskus. [https://www.elaintieto.fi/elaimen-](https://www.elaintieto.fi/elaimen-hyvinvointi/)

[hyvinvointi/](https://www.elaintieto.fi/elaimen-hyvinvointi/)

EHK. (n.d.-c). *Olellaiset käyttäytymistarpeet*. Eläinten hyvinvointikeskus.

<https://www.elaintieto.fi/elaimen-hyvinvointi/kayttaytymistarpeilla-on-voimakas-motivaatio/>

European Parliament. (6.7.2020). *Animal welfare and protection: EU laws explained (videos)*.

Haettu 30.4.2024 osoitteesta

<https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20200624STO81911/elainten-hyvinvointi-ja-suojelu-eu-n-lainsaadanto>

HE 186/22. *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi*

laeiksi. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_186+2022.aspx

Heinonen, M. (2021). *Kastraatioselvitys 2021*. <https://urly.fi/3tPN>

Helsingin yliopisto. (2022). *Mitä vapaaporsitus on?* <https://urly.fi/3tPO>

Kauppinen, T. (31.5.2019). *Eläimen kipu kannattaa hoitaa*. Eläinten hyvinvointikeskus EHK.

<https://www.elaintieto.fi/blogi/elaimen-kipu-kannattaa-hoitaa/>

Koivisto, H. (13.8.2016). *Miksi emakko on häkissä? Tarkastelussa emakkohäkki ja*

tiineytyshäkki. Maaseutumedia. <https://www.maaseutumedia.fi/emakko-hakissa-tarkastelussa-emakkohakki-tiineytyshakki/>

Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230693#Pidm46651396049392>

Maajussit-ryhmä. (n.d.). *Tietoja tästä ryhmästä*. Facebook.

<https://www.facebook.com/groups/276450689134982/about>

- MMM. (1.2.2024) *Parsinavetoiden jaloittelulvelvoite on jatkossakin mahdollista toteuttaa kokonaan kesäaikana*. Maa- ja metsätalousministeriö <https://mmm.fi/-/parsinavetoiden-jaloittelulvelvoite-on-jatkossakin-mahdollista-toteuttaa-kokonaan-kesa aikana>
- MMM. (2.3.2023). *Eduskunta hyväksyi pitkään valmistellun eläinten hyvinvointilain*. Maa- ja metsätalousministeriö. <https://mmm.fi/-/eduskunta-hyvaksyi-pitkaan-valmistellun-elainten-hyvinvointilain>
- MMM. (2014) *Tuotantoeläinten olennaiset käyttäytymistarpeet*. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta. PDF-tiedosto. <https://urly.fi/3uep> - <https://mmm.fi/tuotantoelainten-hyvinvoinnin-neuvottelukunta>
- MMM. (n.d.-a) *Eläinsuojelulaista tulee eläinten hyvinvointilaki*. Maa- ja metsätalousministeriö <https://mmm.fi/elainsuojelulaki>
- MMM. (n.d.-b). *Kysymyksiä ja vastauksia eläinten hyvinvointilaista*. Maa- ja metsätalousministeriö <https://mmm.fi/elainsuojelulaki/kysymyksiä-ja-vastauksia>
- Ruokavirasto. (15.12.2023). *Sikojen ehdot (eläinten hyvinvointikorvauksen sitomusehdot 2024)*. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/elainten-hyvinvointikorvaus/ehk-siat/EHK-siat-2024/>
- Valtioneuvoston asetus eläimille tehtävistä toimenpiteistä ja keinollisen lisäämisen menetelmistä. 1165/2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20231165#Pidm46651396791936>
- Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 ja 17 §:n muuttamisesta. 1162/2023. <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20231162>

Liite 1. Kyselytutkimus tuotantoeläintilallisille

Eläinten hyvinvointilaki Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Opinnäytetyössä tutustutaan uuteen Eläinten hyvinvointilakiin (693/2023), mikä tuli voimaan tammikuun alussa 2024. Lakia on uudistettu 12 vuoden ajan ja se kumoo edellisen eläintensuojelulain (247/1996) vuodelta 1996. Tutkimuksen tavoitteena on saada selville tuotantoeläintilallisten mielipiteitä ja ajatuksia uudesta laista sekä miten he kokevat sen säädösten muuttavan eläinten hyvinvointia parempaan suuntaan. Mikä uudessa laissa parantaa eläinten hyvinvointia ja mikä ei?

Tutkimus on suunnattu tuotantoeläintilallisille, jolloin toivon saavani vastuksia vain ja ainostaan heiltä. Tutkimus toteutetaan Hämeen ammattikorkeakoulun maaseutuelinkeinojen kuolutusalan opinnäytettyönä. Kyselyyn vastataan täysin anonyyminä ja tutkimustuloksia käsitellään vain opinnäytetyön toteutuksessa luottamuksellisesti. Kyselyyn vastaaminen kestää 5-10 minuuttia.

1. Oletko tutustunut uuteen Eläinten hyvinvointilakiin (693/2023)? *

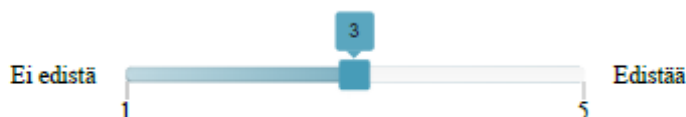
- Kyllä
 En

Tämän sivun kohdat 2-7 esittelevät keskeisimpiä uudistuksia uudessa Eläinten hyvinvontilaissa (693/2023).

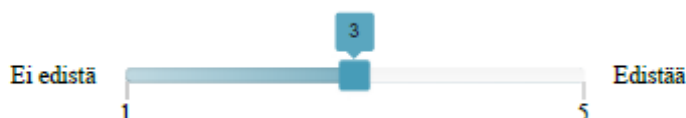
Vastaa alla esitettyihin lakimuutoksiin edistävätkö nämä säännökset mielestäsi eläinten hyvinvointia?

2. Uusia parsinavetoita ei saa rakentaa. (37§) *

Olemassa olevia parsinavetoita saa käyttää ja peruskorjata, mutta parsipaikkoja ei saa lisätä. (121§)

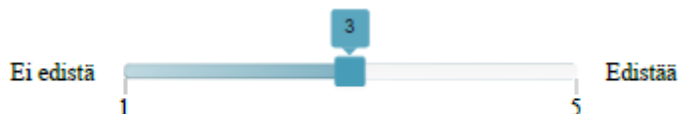
3. Parsinavetoissa lypsylehmien ja -hiehojen jaloitteluvolvoite pidennetään 90 pv (ennen 60 pv). *

Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta 17§ (21.12.2023/1162)

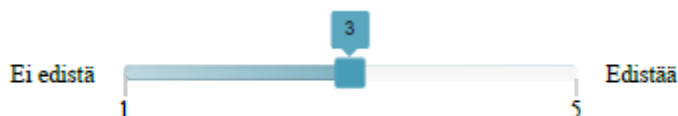
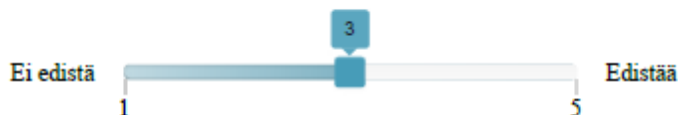
4. Uusia porsitushäkkeitä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. (37§) *

Olemassa olevia porsitushäkkeitä saa käyttää ja peruskorjata, mutta häkkeitä ei saa lisätä. (122§)

5. Sikojen kirurgisen kastraaation kieltäminen vuoden 2035 alussa. (126§) *

Paikallisuudutus vuoden 2027 alusta alkaen (Valtioneuvoston asetus 1165/2023 5§)

12 vuoden siirtymäaika.

6. Jatkuvan juomaveden tarjoaminen pysyvässä pitopaikassa nisäkkäille ja linnuille. (21§) *****7. Kivunlievitystä käytettävä kivuliaissa toimenpiteissä. (16§) *****8. Tukeeko laki mielestäsi eläinten hyvinvointia? *

Kyllä

Ei

Kysymyksen säännöt

Tukeeko laki mielestäsi eläinten hyvinvointia?

Kyllä

Sääntö: Näytä kysymyksiä

Jos vaihtoehto on valittu Näytä kysymyksiä Miksi laki mielestäsi tukee eläinten hyvinvointia?

Ei

Sääntö: Näytä kysymyksiä

Jos vaihtoehto on valittu Näytä kysymyksiä Miksi laki mielestäsi ei tue eläinten hyvinvointia?

9. Miksi laki mielestäsi tukee eläinten hyvinvointia? *

10. Miksi laki mielestäsi ei tue eläinten hyvinvointia? *

11. Aiheuttaako lakimuutokset jotain ongelmia tai haasteita eläinten päivittäisessä hoidossa? Perustelee, *

12. Mitä parannuksia lakiin olisit itse tehnyt, jos olisit saanut päättää? *

13. Pitääkö mielestäsi eläinten hyvinvointia lakitasolla määrittää? Perustele miksi, *

14. Millainen on mielestäsi hyvinvoiva eläin? *

15. Herättääkö lakiuudistus jotain ajatuksia? Kerro alle vapaasti.
